

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **D. F.**, nar. X, státní příslušnost X
zastoupen Mgr. Evou Kantoříkovou, advokátkou
sídlem Jaselská 197/14, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2022, č. j. OAM-928/ZA-ZA11-D07-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 12. 2022, č. j. OAM-928/ZA-ZA11-D07-2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Evě Kantoříkové se přiznává odměna za zastupování v řízení před krajským soudem ve výši 6 800 Kč, která bude vyplacena ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu je nepřipustná dle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), řízení o žádosti zastavil dle § 25 písm. i) zákona o azylu a určil, že příslušným státem k projednání žádosti je podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 („nařízení Dublin III“) Italská republika.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Uvádí, že dne 14. 10. 2022 podal žádost o mezinárodní ochranu v České republice, neboť zde na základě dlouhodobého pobytu pobývá a studuje jeho manželka. Je proto neekonomické, aby byl převezen do Itálie jen za účelem rozhodnutí o jeho žádosti. O žádosti může rozhodnout Česká republika tak, jak jí to umožňuje čl. 17 nařízení Dublin III. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

3. Žalovaný ve svém vyjádření považuje napadené rozhodnutí za zákonné a správné. Žalobce byl v den podání žádosti o mezinárodní ochranu držitelem krátkodobého víza vydaného Italskou republikou; dle čl. 12 nařízení Dublin III je proto k posouzení žádosti příslušná Italská republika. Čl. 17 nařízení Dublin III dle žalovaného představuje diskreční oprávnění členského státu, aby dle vlastního uvážení rozhodl o žádosti žadatele, aniž by k tomu byl příslušný. Žalovaný dle judikatury Nejvyššího správního soudu nemá povinnost v azylovém řízení odůvodňovat skutečnost, že podle tohoto článku nepostupoval. Žalovaný proto navrhuje žalobu jako nedůvodnou zamítnout.
4. K vyjádření žalovaného podal žalobce repliku. Uvádí, že ani uplatnění diskrece správním orgánem nesmí být aktem úřední svévole či libovůle, ale musí být řádně odůvodněno tak, aby z odůvodnění bylo zřejmé, z jakých důvodů správní orgán k danému rozhodnutí dospěl, jakými úvahami se řídil a zda se nejedná o exces z pravidla stejného rozhodování skutkově stejných případů. To žalovaný v napadeném rozhodnutí nedodržel.

IV. Posouzení věci krajským soudem

5. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
6. Žaloba je důvodná.
7. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu dne 14. 10. 2022. Do České republiky přicestoval dne 15. 9. 2022 přes Estonsko. V cestovním dokladu má vyznačené krátkodobé vízum vydané Italskou republikou dne 31. 8. 2022 s možností jednoho vstupu a maximální délkou pobytu 33 dní ode dne 7. 9. 2022 do dne 24. 10. 2022.
8. Žalobce ve správním řízení vypověděl, že v České republice žije a studuje jeho manželka. Poté, co žalobce opustil Ruskou federaci, začala mobilizace. V případě návratu má žalobce strach, že by už svou manželku neviděl. Vzali se v srpnu 2021, poté byli na svatební cestě,

strávili spolu Vánoce a silvestr, avšak po událostech na Ukrajině se již od ledna 2022 neviděli. Žalobce chce být společně s manželkou a nechce ji opouštět.

9. Podle čl. 3 odst. 1 věty druhé nařízení Dublin III *žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III*. Ve shodě s žalovaným krajský soud konstatuje, že společný evropský azylový systém (jehož součástí je i nařízení Dublin III) je založen na zásadě, že za věcné posuzování žádosti o mezinárodní ochranu je odpovědný pouze jeden stát. Kritéria pro určení příslušnosti stanoví zejména čl. 3 – 16 nařízení Dublin III a uplatňují se v pořadí, v jakém jsou uvedena v příslušné kapitole. Podle čl. 3 odst. 2 tohoto nařízení zároveň platí, že *pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána*. V čl. 17 nařízení Dublin III je obsaženo diskreční oprávnění nepřislusného členského státu atrahovat si posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, což ovšem není právem k libovůli, nýbrž prostředkem zohlednění případů hodných zvláštního zřetele.
10. Žalovaný shledal naplnění kritéria dle čl. 12 odst. 2 nařízení Dublin III, neboť žalobce byl v době podání žádosti držitelem platného italského víza. Tuto úvahu žalobce v žalobě ani nenapadá. Upozorňuje výhradně na skutečnost, že v České republice pobývá jeho manželka, což mělo žalovaného vést k využití diskreční pravomoci dle čl. 17 nařízení Dublin III.
11. Podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III *odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný*.
12. Uvedené ustanovení umožňuje členským státům rozhodnout se převzít odpovědnost za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu v případě, kdy příslušným je jiný členský stát. Přestože se jedná o diskreční ustanovení, které není nárokovatelné, judikatura Nejvyššího správního soudu stanovuje určité mantinely jeho aplikace. V rozsudku ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016 – 24, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*vyjádření suverenity v podobě atrakce posuzování žádosti o mezinárodní ochranu nepřislusným státem tak neznamená právo k libovůli, nýbrž povinnost hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem. Pokud z okolnosti případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je na místě úvahu o aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III učinit*.“
13. Nejčastější důvod použití diskrečního oprávnění (byť není možné *a priori* vyloučit důvody jiné) vyjádřil unijní normotvůrce v bodě 17 odůvodnění nařízení Dublin III: „*Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchýlit se od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením*“. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016 – 44).
14. Citovaný rozsudek druhého senátu pak shrnuje, že „*užití diskrečního oprávnění (...) má být vyhrazeno jen skutku výjimečným případům, kterých bude v porovnání s celkovým obvyklým*

počtem řešených žádostí o azyl výrazná menšina. Úvahu o tom, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění podle výše zmíněného ustanovení, je proto správní orgán povinen učinit a ve svém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem projevít jen tehdy, vyjdou-li v řízení najevo takové okolnosti, z nichž je patrné, že uvedené úvahy je v konkrétním případě třeba. Nevyjdou-li žádné takové okolnosti najevo, absence zmínky o diskrečním oprávnění nečiní rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů“ (bod 34 rozsudku druhého senátu).

15. Z citované judikatury tedy vyplývá, že v případech hodných zvláštního zřetele, kterými jsou (mimo jiné) humanitární případy, situace vyžadující projev solidarity mezi členskými státy a rodinné či jiné sociální vazby žadatele v členském státě je správní orgán povinen řádně odůvodnit, proč se rozhodl diskreční oprávnění nevyužít. V opačném případě trpí rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti a je dán důvod pro jeho zrušení.
16. Existence rodinných vazeb tedy je relevantním důvodem pro zvážení možnosti převzetí odpovědnosti za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu v souladu s čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. I samotné nařízení klade důraz na zachování rodinných vazeb. Jsou prvořadým kritériem pro určení státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu (viz čl. 9 až 11 nařízení Dublin III). Relevantní jsou však pouze v případě, že se jedná o rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 písm. g) nařízení, který je zároveň poživitelem nebo žadatelem o mezinárodní ochranu. Má-li však žadatel na území některého členského státu rodinného příslušníka, který zde pobývá na základě jiného právního titulu, pro učení příslušnosti podle nařízení Dublin III taková rodinná vazba nehraje žádnou roli. A jediná cesta, jak ji lze zohlednit, vede právě přes čl. 17 nařízení.
17. Žalobce v průběhu správního řízení žalovaného soustavně a konzistentně upozorňoval na to, že tu žije jeho manželka – učinil tak v poskytnutí údajů k žádosti, v pohovoru k žádosti i v rámci vyjádření k podkladům rozhodnutí. Tato skutečnost vyvolala potřebu, aby žalovaný zvážil možnost aplikace čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Jedná se totiž o typický případ, ve kterém žadatel jednak má jistou vazbu k ČR a zároveň by důsledná aplikace kritérií příslušnosti mohla mít nežádoucí důsledky v podobě rozdělení rodiny.
18. Rozhodnutí žalovaného jistou úvahu ohledně čl. 17 nařízení Dublin III obsahuje. Tuto úvahu však krajský soud nepovažuje za dostatečnou, aby mohl řádně přezkoumat, zda žalovaný nepřekročil meze svého správního uvážení a zda jeho rozhodnutí netrpí svévolí.
19. K čl. 17 nařízení Dublin III žalovaný uvedl, že žalobce se nepotýká s žádným zdravotním omezením, v České republice dlouhodobě nepobýval a nemá zde vybudovány hlubší kulturní vazby. Obává se zde zanechat svou manželku, nicméně ta již v minulosti dobrovolně za účelem studia takový pobyt absolvovala. Pobývá zde na základě uděleného povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia, o jehož prodloužení žádá. V současné době lze však její pobyt považovat za dočasný.
20. Žalovaný odkázal na judikaturu, podle níž bude nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života cizince pouze dlouhodobý zákaz pobytu v Česku. Výjimkou by bylo, pokud by si zde cizinec vytvořil takové rodinné nebo osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem byla již nutnost odtud vycestovat. Z tohoto rozsudku také plyne, že samotné vycestování cizince nebrání jeho následné žádosti o pobytové oprávnění podle zákona o pobytu cizinců (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs

46/2008-71). Obdobně v rozsudku ze dne 21. 5. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010-57, Nejvyšší správní soud uvedl, že neudělením mezinárodní ochrany nedochází k porušení práva cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života. Nic mu totiž nebrání, aby toto své právo realizoval ve své vlasti. Podle žalovaného proto předání žalobce nebude znamenat nepřiměřený zásah do jeho práva na rodinný život. Jeho vycestování manželům neznemožní vzájemný kontakt. Od poloviny roku 2021 žalobce s manželkou nesdílel společnou domácnost. Žalovaný proto nenašel relevantní důvod pro aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III.

21. Tento přístup však krajský soud nepovažuje za správný z následujících důvodů, které již popsal v rozsudku ze dne 4. 1. 2023, č. j. 41 Az 36/2022 – 60, který se taktéž týkal ruského žadatele, jehož manželka na území ČR pobývala za účelem studia, přičemž i odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo žalovaným formulováno obdobně.
22. Krajský soud vychází z toho, že pokud by předání žalobce do Itálie v souladu s nařízením Dublin III představovalo nepřiměřený zásah do jeho práva na soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, předání by vůbec nebylo možné realizovat. Jeho provedením by ČR porušila své lidskoprávní závazky. *Případné použití diskrečního oprávnění proto nelze zužovat pouze na případy hrozícího porušení práva žadatele na respektování soukromého a rodinného života.*
23. Judikatura, na kterou žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí odkazuje, se nadto týká případů věcného posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, kde žalovaný mimo jiné posuzoval, zda by vycestování žadatele nebylo v rozporu s našimi mezinárodními závazky na poli § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu. Z této judikatury skutečně plyne, že nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života bude obvykle pouze dlouhodobý zákaz pobytu v Česku, resp. v Evropské unii. Jen výjimečně bude nepřiměřeným zásahem již samotná nutnost cizince vycestovat z ČR. Obecně totiž vycestování neúspěšného žadatele o mezinárodní ochranu z ČR tomuto cizinci neznemožňuje následně v zemi původu požádat o pobytové oprávnění podle zákona o pobytu cizinců. To ale v případě žalobce coby státního příslušníka Ruské federace neplatí. Žalobce nyní prakticky nemá reálnou možnost vyřídit si jiné pobytové oprávnění, které by mu umožnilo setrvat v Česku s jeho manželkou.
24. Žalovaný ve svém rozhodnutí bez dalšího zdůvodnění konstatuje, že pobyt žalobcovy manželky v Česku lze považovat za dočasný. Krajskému soudu však není zřejmé, co konkrétně z této skutečnosti žalovaný dovozuje. Žádná další úvaha žalovaného na toto stručné konstatování nenavazuje. Navíc s tímto tvrzením ani nelze souhlasit. Je sice pravdou, že tu nežije dlouhou dobu. Nic však nenasvědčuje tomu, že by měla Česko opustit. Aktuálně žádá o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Stejně tak není podstatné, že manželé v minulosti po určitou dobu žili odděleně. Manželé sice od poloviny roku 2021 nesdíleli společnou domácnost, nicméně byli v pravidelném osobním kontaktu, který byl poté v důsledku agrese Ruské federace na Ukrajině na několik měsíců přerušen. Důležité je, že do budoucna mají v úmyslu žít spolu.
25. V případě žalobce tedy existují silné důvody ve prospěch využití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Jde o případ na pomezí obou skupin dublinských věcí, ve kterých by se podle výše citované judikatury měla v rozhodnutí žalovaného

objevit úvaha o aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, tj. případ, *ve kterém má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k Česku* (má zde manželku), a *ve kterém by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla*.

26. Krajský soud samozřejmě žalovanému neukládá, aby definitivně převzal odpovědnost za posouzení žalobcovy žádosti. Pokud se ale žalovaný za daných okolností rozhodl své diskreční oprávnění nevyužít, měl povinnost své rozhodnutí řádně zdůvodnit. Žalovaný ale tuto povinnost nesplnil. Zaměřil se pouze na otázku přiměřenosti dopadů přemístění žalobce do Itálie. Pochopitelná a přezkoumatelná úvaha, ze které by bylo jasné, proč nebylo namíste využít diskreční ustanovení, v rozhodnutí žalovaného chybí. Krajský soud proto zrušil rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost.

V. Závěr a náklady řízení

27. Z výše uvedených důvodů krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Proto soud výrokem I. tohoto rozsudku rozhodnutí žalovaného zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení pak bude žalovaného vázat právní názor, který soud vyslovil v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
28. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalobci žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly.
29. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Evě Kantoříkové krajský soud přiznal odměnu dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu. Odměna zástupkyni náleží za dva úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení a replika k vyjádření žalovaného [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 7 bodem 5. a § 9 odst. 4 advokátního tarifu]. Za každý úkon právní služby náleží zástupkyni mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč. Celkem tedy zástupkyni žalobce náleží částka 6 800 Kč. Tato částka bude ustanovené zástupkyni vyplacena ve lhůtě 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 28. února 2023

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: E. D.